

været afgørende Foranledning for Kommissionen til at foreslå, at den sidste Del af Beløbet laanes af Staten afdrags- og rentefrit. Nu ere imidlertid efter de Vædringsforslag, som foreligger her, Kreditforeningerne ganske udelukkede, saaledes at Statskassen netop træder i direkte Forhold til de paagældende Beløb i deres Helhed, og derved mener jeg at have paavist en ikke ganske ringe Sandsynlighed for, at Kommissionens Forslag vilde være blevet væsentligt forskelligt fra, hvad det blev, hvis Planen den Gang var gaaet ud paa, hvad den nu gaar ud paa, nemlig at Kreditforeningerne ikke skulle benyttes. Det var, hvad jeg havde at sige med Hensyn til det ene Forhold. Med Hensyn til Spørgsmaalet om de unge Arbejdere forekommer det mig, at de nok kunde vente, indtil de havde samlet de nødvendige Penge sammen, og hvad de nuværende gamle Arbejdere angaar, kan jeg dog ikke se, at den Omstændighed, at man ønsker at gøre noget for dem, logisk kan føre til den Konsekvens, at nu kun 400 Kr. eller korrektere udtrykt, kun den ene Tiendedel af Laaneværdien, opstilles i Vædringsforslag Nr. 5 som det, der fordres under alle Forhold. Hvis man vilde tage Konsekvensen af sine egne Forudsætninger, maatte man fra Flertallets Side for de unges Vedkommende snarere være fremkommen med Forslag om, at der af dem, der fik Hus det første Aar skulde indskydes 400 Kr., i det næste 500 Kr., det tredje 600 Kr., det fjerde 700 Kr. og endelig 800 Kr. i det femte Aar som deres Andel, saa vilde man samtidig være naaet til, at det normale kom til at staa i Loven, saaledes som det er udtalt fra forskellige Sider, at det burde være, nemlig en Femtedel af Kapitalen hvis Loven udstrækkes over de 5 Aar. Det er jo klart, at naar den unge har haft et Aar mere at spare i, vil han ogsaa kunne indskyde det Hundrede Kr. mere, som man synes enig om, at han skulde kunne opspare i et Aar. Hvis man dernæst vilde have de gamle med, hvad der jo er meget, der kan tale for, kunde man jo have truffet en udbidende Bestemmelse, saaledes at man sagde, at for dem, som paa samme Tid var jaavel mindst 35 Aar som giste, vilde Fordringerne blive mindre. Men dette, at man, fordi man vil have nogle gamle med, som ikke eje mere end 400 Kr., fastsætter, at der over det hele ikke skal fordres mere end en Tiendedel i Modsatning til Regeringsforlaget, der forlanger en Femtedel, finder jeg ikke logisk og heller ikke anbefalelsesværdigt. Hvis man hertil vilde bemærke, at det ikke vilde blive tilstrækkelig gunstigt, naar man flyttede de sidste 400 Kr. op og lagde til

vedkommendes eget fornødne Indskud, og de saa bortsalbt som rentefrit og uopsigeligt Laan fra Staten, vil jeg dog tillade mig at spørge enhver, om det ikke er gunstige Forhold for en Mand, at kunne erhverve en Ejendom, der er 4,000 Kr. værd, paa den Maade, at han selv kun betaler 800 Kr. og faar Resten 3,200 Kr. af Statskassen til 3 Procent aarlig Rente? Der er jo blevet diskuteret i Kommissionsbetænkningen en Del om, hvad der kunde kaldes „gunstige“ Betingelser og hvad ikke for Eieren; men jeg tror dog ikke, at der kan disputeres om, at de Betingelser, jeg i saa Henseende nævnte — at han selv skal have 800 Kr. og saa saa 3,200 Kr. som et Laan til 3 Procent — jo maa kaldes gunstige Betingelser for den paagældende. Andre maa jo først selv tilvejebringe ca. 2,000 Kr. for bag efter at saa de andre 2,000 Kr. til Laans til 4 Procent. Gør man Regnestykket op, og sammenligner man disse to Klassers forskellige Stilling, maa man endog spørge sig selv, om det ogsaa vil være ret og rigtig over for de gamle Husmænd at stille de ny Husmænd endnu gunstigere. I Virkeligheden er man nødt til at sige, at der vil finde en Forringelse i Værdi af de nuværende Ejendomme Sted. Det vil blive den almindelige Opfattelse, at de ny Husmænd endog uden Statstilskud have faaet saa billige Vilkaar, at deres Ejendomme maatte siges — ved Renteforstillens Kapitalisering — at være blevne ca. 900 Kr. mere værd end de nu bestaaende Husmandsbrug, som ere købt til samme Pris. Efter de Herrers Forslag vil det gaa endnu betydeligt ud over nævnte Sum. — Hvis man nu sagde: Vi kunne godt lide, hvad du der siger om Landbruget, ogsaa vi ville gerne være fri for, at der fra Byerne, Kjøbenhavn, fra andre Erhverv, eller hvem det nu kunde blive, skulde blive sagt, at Landboerne have faaet en Gave — ja, det kunde jo maaske endog være, at man ogsaa vilde forlange noget til Gengæld — men det hjælper ikke, at stryge Statens direkte Tilskud, thi vi bibeholde jo den ualmindelig lave Rente af 3 Procent, som ogsaa er et Tilskud, vil jeg dertil sige, at for det første har Rentens Billighed en anden Karakter end Kapitalens Udelse, og dernæst er det muligvis enkelte Medlemmer bekendt, at vi have en Lov, der ganske vist ikke paa saa lette Betingelser som her, men dog alligevel faktisk, aabner Afgang til at saa Laan af Statskassen til 3 Procent. Jeg er selv Medlem af Bestyrelsen for en Forening, som to Gange har gjort Brug af den nævnte Lov og derved har faaet Laan af 200,000 Kr. til 3 Procent Rente netop til Boligers Opførelse.